

Skriftlig redegørelse:

Statsministerens redegørelse af 16. december 1986 om forebyggelse af kriminalitet.

(Redegørelse nr. R 14).

Statsministeren (Poul Schlüter):

1. Indledning

Kriminalitet er et alvorligt samfundsproblem. Kriminaliteten har store omkostninger, såvel økonomiske som menneskelige. Selv om straffesystemet naturligvis er meget vigtigt, kan det ikke stå alene, når det drejer sig om at forebygge kriminalitet og således begrænse de meget store omkostninger, som kriminaliteten medfører. Det er også – og ikke mindst – nødvendigt med en bred forebyggende indsats.

Det var også synspunkter af denne karakter, som dannede baggrund for, at et næsten enigt Folketing den 16. januar 1986 i forbindelse med en forespørgselsdebat om forebyggelse af kriminalitet vedtog en dagsorden, der opfordrede mig til inden årets udgang at give en redegørelse for de initiativer, regeringen påtænker på det kriminalitetsforebyggende område. Der henvises til Folketingets forhandlinger 1985-86 sp. 5078 til sp. 5150. Det er en opfordring, som regeringen med glæde har taget imod. For at give arbejdet med redegørelsen og debatten om forebyggelse et så bredt grundlag som muligt afholdt regeringen den 29. oktober i år en konference herom.

Kriminalstatistikken viser, at der igennem de seneste 20 år er sket en tredobling af kriminaliteten. Hvor der i 1965 blev anmeldt ca. 155.000 straffelovsovertrædelser til politiet, var det tilsvarende tal for 1985 knap 480.000 anmeldte straffelovsovertrædelser.

Kriminalitet koster samfundet langt større beløb end de 4,5 mia. kr., som er Justitsministeriets udgifter til straffesystemet. De mange tyverier medfører ekstra udgifter til forsikringspræmier og til tyverisikring af boliger og biler. Hærværk på bygninger, togvogne og offentlige mindesmærker medfører øgede skatter og undertiden ødelæggelse af vor kulturelle arv. Voldsforbrydelser, færdselslovsovertrædelser og anden personfarlig kriminalitet medfører øgede udgifter til sundhedsvæsenet. Skattesnyd, indsmugling og sort arbejde er former for kriminalitet, som på den ene

side er mindre synlig end den traditionelle kriminalitet, men som på den anden side koster os alle penge via skattebilletten. Økonomisk kriminalitet medfører udgifter for os alle som forbrugere, og miljøkriminalitet medfører ikke kun omkostninger til øjeblikkelig rensning af spildevand m.v., men også og måske især risiko for ødelæggelse af den natur, som er livsvigtig for os alle sammen.

2. Straffesystemet

Straffesystemet har til formål at modvirke – begrænse – kriminaliteten gennem almenprævention og individualprævention. Men forestillinger om retfærdighed og humanitet – som tillægges stigende vægt – sætter også grænser for brugen af straf.

Den kriminalitetsudvikling, som vi har kunnet iagttage igennem de seneste 20 år, viser klart, at straffesystemet ikke kan stå alene, når det drejer sig om at forebygge kriminalitet.

Hermed er naturligvis ikke sagt, at straffesystemet kan undværes. For straffens præventive virkning er det imidlertid først og fremmest vigtigt, at tidsrummet fra den strafbare gerning til straffens fuldbyrdelse bliver så kort som muligt. Regeringen har til stadighed lagt vægt på at rationalisere og effektivisere sagsbehandlingen såvel ved politiet og anklagemyndigheden som ved domstolene, netop med henblik på at afkorte tidsrummet mellem forbrydelse og straf.

Særlig med hensyn til voldsforbrydelser må regeringen lægge afgørende vægt på, at disse sager behandles meget hurtigt af straffesystemet. Justitsministeren har derfor udsendt instruksoriske forskrifter om, at voldsager skal behandles meget hurtigt, ligesom der er sikret en fængselskapacitet, der også i praksis muliggør en hurtig strafafsoning i voldsager.

Et af de mest effektive midler til at sikre en hurtig behandling af og afsoning i voldsager er muligheden for varetægtsfængsling. Retsvæsenet behandler jo arrestandtsager forud for alle andre sager. Det er efter regeringens opfattelse meget stødende, at gerningsmanden til selv grove voldsforbrydelser skal sættes på fri fod, uanset at offeret måske ligger på hospitalet og måske i længere tid er ude af stand til at leve sit almindelige liv.